

РОЗРОБКА СИСТЕМИ ОЦІНКИ БЛАГОПОЛУЧЧЯ МОЛОЧНОГО СТАДА НА ФЕРМАХ УКРАЇНИ

Г. В. Петькун

Асистентка кафедри епізоотології, вірусології і мікробіології,

PhD студентка; Petkun.h@gmail.com

Національний університет біоресурсів і природокористування України

У сучасному світі благополуччя сільськогосподарських тварин є невід'ємною частиною сталого розвитку тваринництва. В свою чергу саме оцінка рівня благополуччя зможе висвітлити ті зони, які потребують покращення та змін. Саме завдяки масштабній оцінці українських ферм ми зможемо побачити реальну картину, а отже, і розробити план дій як для конкретного господарства, так і для тваринництва в Україні в цілому. На даний час в Україні відсутня система (протоколи) оцінки благополуччя великої рогатої худоби на молочних фермах.

Метою даного дослідження було розробити базову, науково обґрунтовану, практичну та здійсненну систему оцінки благополуччя тварин на молочних фермах України. Однією з умов оцінки були певно обмеження в часі та кількості осіб, що проводила дослідження безпосередньо на фермі.

Матеріали і методи. Дане дослідження було умовно поділено на III фази, а саме:

I. *Збір потенційних параметрів*, що включав аналіз світових систем оцінки благополуччя, підбір параметрів, що є характерними саме для методів управління та тваринництва саме в Україні.

II. *Тестування здійсненності системи оцінки благополуччя*, яке було проведено на 2 молочних фермах. Дані ферми відрізнялись методами утримання (прив'язне та безприв'язне) та кількістю корів у стадах.

III. *Фінальна фаза* включала аналіз попередніх двох оцінок благополуччя на фермах, доцільність обраних параметрів та ще одне тестування на молочній фермі фінальної системи оцінки благополуччя.

Результати.

Створена система відповідала вимогам обмеженого часу перебування на фермі, а саме 2-3 години в залежності від розмірів стада, 1 людина для спостереження та відповідність чотирьом функціональним доменам : годівля, навколишнє середовище, здоров'я, поведінка.

Під час першої фази дослідження нами було опрацьовано такі системи оцінки благополуччя великої рогатої худоби на фермах, як: Cow Comfort, Welfare Quality, FARM, The Code of Welfare, Red Tractor.

Нами було визначено 59 параметрів для оцінки благополуччя молочних корів на фермах України.

Після тестових оцінок на двох фермах 14 параметрів було видалено через: 1) їх нерелевантність в умовах України; 2) обмежене практичне застосування; 3) витрату часу для проведення дослідження на фермі. Натомість до основної системи було додано 3 параметри.

Отже, для тестування на фермах було обрано 48 параметрів, з них 17 заснованих на тваринах, 24 заснованих на ресурсах і 7 на записах з ферми. Після двох тестових оцінок на молочних фермах 48 параметрів увійшло до кінцевої системи оцінки благополуччя на молочних фермах, що була проведена під час фінальної фази на одній молочній фермі.

Висновки. Отже, всього до системи оцінки увійшло 48 параметрів, що охоплюють 4 домени благополуччя і є характерними для методів господарювання в Україні. Разом з тим система відповідає умовам обмеженого часу перебування на фермі та кількості людей, що проводять оцінку. Так як дана система успішно пройшла апробацію вважаємо доцільним продовжити оцінку благополуччя на молочних фермах України.

БІОХІМІЧНИЙ ПОЛІМОРФІЗМ БІЛКІВ ТА ЇХ ВИКОРИСТАННЯ В СЕЛЕКЦІЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ТВАРИН

О. В. Гусєв¹, А. М. Хохлов²

1. Аспірант кафедри генетики, розведення та селекційних технологій в тваринництві; Neos438@ukr.net
2. Доктор сільськогосподарських наук, професор, професор кафедри генетики, розведення та селекційних технологій в тваринництві
Державний біотехнологічний університет

Актуальність теми. Відкриття поліморфних генетичних систем і вивчення закономірностей їхньої спадкової обумовленості у сільськогосподарських тварин є важливим досягненням генетики. Під поліморфізмом розуміють наявність в популяції одночасно декількох алельних станів гена конкурентного локусу, які визначають формування різних фенотипів даної ознаки. Поліморфізм популяції зв'язаний, як правило, з поширеністю гетерозиготних організмів. Селективна їх перевага давно доведена практикою селекційної роботи, ця перевага пов'язана з більшою життєздатністю гетерозиготних тварин, кращою їх пристосованістю.

Мета – оволодіння методом уточнення походження племінних тварин, зокрема великої рогатої худоби, свиней на основі генетичної експертизи за групами крові і біохімічним поліморфізмом білків крові і молока. Однак при виробництві молока важливе значення має якість продукції – білковий склад молока в залежності від породних особливостей.

Дослідженнями В. Н. Нікітіна, Д. Т. Вінничука, Й. З. Сірацького доведено, що джерелом основних білків молока є вільні амінокислоти крові.

Матеріал і методи досліджень. В умовах приватного підприємства «Агропрогрес» Харківської області використовували молоко від корів української червоно-рябої, української чорно-рябої, голштинської та айширської порід. Облік молока проводився щороку за результатом контрольних надоїв. У молоці корів визначали вміст жиру, білка та амінокислотний склад. Загальний білок плазми крові та його фракції, а також загальні амінокислоти плазми крові досліджувалися на 2, 4, 6, 8 місяцях лактації у всіх піддослідних тварин.

Результати досліджень. Дослідженнями встановлено, що амінокислотний склад молока змінюється протягом лактації. Помітна зміна відбувається у першій половині лактації, що пов'язане з роздою і початком тільності тварин. У молоці корів айширської породи та української чорно-рябої породи починаючи з шостої, а голштинської породи та української чорно-рябої з сьомого місяця і до кінця лактації. По місяцях лактації не спостерігалось значних розбіжностей у зміні вмісту аналогічних амінокислот у молоці корів усіх дослідних груп. Загальний вміст сімнадцяти амінокислот у молоці корів айширської